

Sprawa C-432/05

Unibet (London) Ltd i Unibet (International) Ltd przeciwko Justitiekanslern

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Högsta domstolen)

Zasada ochrony sądowej — Ustawodawstwo krajowe nieprzewidujące
odrębnego środka prawnego dla kontroli zgodności przepisów prawa
krajowego z prawem wspólnotowym — Autonomia proceduralna —
Zasady równoważności i skuteczności — Ochrona tymczasowa

Opinia rzecznika generalnego E. Sharpston przedstawiona w dniu 30 listopada
2006 r. . . . . I - 2275
Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 13 marca 2007 r. . . . . I - 2301

Streszczenie wyroku

1. *Prawo wspólnotowe — Zasady — Prawo do skutecznej ochrony sądowej
(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 47)*

2. *Prawo wspólnotowe — Bezpośrednia skuteczność — Prawa podmiotowe — Zapewnienie przez sądy krajowe (art.10 WE)*
3. *Prawo wspólnotowe — Zasady — Prawo do skutecznej ochrony sądowej*
4. *Prawo wspólnotowe — Zasady — Prawo do skutecznej ochrony sądowej*

1. Zasada skutecznej ochrony sądowej jest zasadą ogólną prawa wspólnotowego wynikającą ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich, chronioną na mocy art. 6 i 13 europejskiej konwencji praw człowieka, potwierdzoną również w art. 47 karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

(por. pkt 37)

2. Zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 10 WE sądy krajowe mają obowiązek zapewnić ochronę sądową uprawnień podmiotów prawa wynikających z prawa wspólnotowego. W braku uregulowań wspólnotowych w tej dziedzinie zadaniem wewnętrznego porządku prawnego każdego z państw członkowskich jest wyznaczenie właściwych sądów i określenie zasad postępowania w sprawach mających za przedmiot ochronę uprawnień podmiotów prawa wynikających z prawa wspólnotowego.

Traktat WE ustanawia bowiem wprawdzie pewne rodzaje skarg, które podmioty prywatne wnosić mogą bezpośrednio do sądów wspólnotowych, jego celem nie było jednak wprowadzanie innych środków prawnych wnoszonych do sądów krajowych w celu zapewnienia ochrony prawa wspólnotowego niż środki przewidziane w prawie krajowym. Odmienne byłyby tylko w przypadku, gdyby z konstrukcji krajowego porządku prawnego wynikało, iż brak w nim środka prawnego pozwalającego, choćby w sposób incydentalny, zapewnić ochronę wynikających z prawa wspólnotowego uprawnień podmiotów prawa. Stąd, jakkolwiek to prawo krajowe normuje legitymację i interes podmiotów prawa do wniesienia sprawy do sądu, prawo wspólnotowe wymaga, by przepisy krajowe nie naruszały prawa do skutecznej ochrony sądowej. To państwa członkowskie mają obowiązek ustanowić system środków prawnych i procedur zapewniających poszanowanie tego prawa.

Zasady postępowania w sprawach mających na celu zapewnienie ochrony

uprawnień podmiotów prawa wynikających z prawa wspólnotowego nie mogą być mniej korzystne niż w przypadku podobnych postępowań o charakterze wewnętrznym (zasada równowagi) i nie mogą powodować w praktyce, że korzystanie z uprawnień wynikających z prawa wspólnotowego stanie się niemożliwe lub nadmiernie utrudnione (zasada skuteczności). W każdym przypadku analiza skuteczności przepisu proceduralnego prawa krajowego uwzględniać musi miejsce tego przepisu w całym postępowaniu, tryb tego postępowania i jego szczególne cechy przed różnymi sądami krajowymi. Ponadto sądy krajowe mają obowiązek interpretować obowiązujące w tych sprawach zasady postępowania w miarę możliwości w taki sposób, by ich stosowanie umożliwiło realizację celu skutecznej ochrony sądowej wynikających z prawa wspólnotowego uprawnień podmiotów prawa.

(por. pkt 38–44, 54)

spraw o charakterze krajowym, pozwalają dokonać takiej kontroli w sposób incydentalny, co ustalić winien sąd krajowy.

Skuteczna ochrona sądowa nie jest zapewniona, jeśli podmiot zmuszony jest narazić się na wszczęcie przeciwko niemu postępowania administracyjnego lub karnego lub na mogące stąd wynikać sankcje, gdyż jest to jedyną drogą zakwestionowania zgodności przepisów prawa krajowego z prawem wspólnotowym.

(por. pkt 61, 64, 65 oraz pkt 1 sentencji)

3. Zasadę skutecznej ochrony sądowej uprawnień podmiotów prawa mających źródło w prawie wspólnotowym należy interpretować w ten sposób, że nie wymaga ona istnienia w porządku prawnym państwa członkowskiego odrębnego środka prawnego, którego głównym przedmiotem byłaby kontrola zgodności przepisów prawa krajowego z prawem wspólnotowym, pod warunkiem że inne środki prawne, nie mniej korzystne niż w przypadku podobnych
4. Zasadę skutecznej ochrony sądowej uprawnień podmiotów prawa mających źródło w prawie wspólnotowym należy interpretować w ten sposób, że wymaga ona istnienia w porządku prawnym państwa członkowskiego możliwości skorzystania ze środków tymczasowych do czasu wydania przez właściwy sąd rozstrzygnięcia w przedmiocie ich zgodności z prawem wspólnotowym, jeżeli ich zastosowanie jest konieczne w celu

zapewnienia całkowitej skuteczności przyszanemu orzeczeniu w przedmiocie istnienia takich praw.

Jeżeli dopuszczalność środka prawnego mającego na celu zapewnienie ochrony uprawnień podmiotu prawa wynikających z prawa wspólnotowego nie jest pewna na gruncie prawa krajowego stosowanego zgodnie z zasadami prawa wspólnotowego, zasada skutecznej ochrony sądowej wymaga, by sąd krajowy miał jednak możliwość, już na tym etapie, zarządzić odpowiednie środki tymczasowe w celu zapewnienia ochrony tych uprawnień. Jednakże zasada skutecznej ochrony sądowej uprawnień podmiotów prawa wynikających z prawa wspólnotowego nie wymaga istnienia w porządku prawnym państwa członkowskiego możliwości uzyskania od właściwego sądu krajowego zarządzenia środków tymczasowych w związku ze środkiem prawnym, który jest niedopuszczalny na gruncie prawa tego państwa, jeżeli prawo wspólnotowe nie podważa tej niedopuszczalności.

W przypadku wątpliwości co do zgodności przepisów krajowych z prawem wspólnotowym ewentualne zastosowanie środków tymczasowych w celu zawieszenia stosowania tych przepisów do czasu wydania przez właściwy sąd rozstrzygnięcia w przedmiocie ich zgodności z prawem wspólnotowym podlega kryteriom określonym w prawie krajowym, na podstawie którego sąd ten orzeka, pod warunkiem że kryteria te nie są mniej korzystne niż w przypadku podobnych wniosków o charakterze wewnętrznym i nie powodują w praktyce, że tymczasowa ochrona uprawnień wynikających z prawa wspólnotowego stanie się niemożliwa lub nadmiernie utrudniona.

W istocie w braku uregulowań wspólnotowych w tej materii to porządek prawny każdego z państw członkowskich określa zasady stosowania środków tymczasowych mających na celu ochronę uprawnień podmiotów prawa wynikających z prawa wspólnotowego.

(por. pkt 72, 73, 77, 80, 83 oraz pkt 2, 3 sentencji)